

Meddelandeblad

Nr 2/2025

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen

Sedan den 1 april 2025 gäller nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet och förändringar i bland annat offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Förändringarna innebär utökade möjligheter för socialtjänsten och hälso- och sjukvården¹ att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter.²

Ändringarna innebär sammanfattningsvis följande.

- En ny skyldighet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att på begäran lämna ut kontaktuppgifter (4 § lagen [2025:170]) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna).
- Ökade möjligheter för socialtjänsten att lämna uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslighet hos barn och unga. (10 kap. 18 a § OSL)
- Ökade möjligheter för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen för att förebygga, förhindra eller upptäcka terroristbrott och brott mot Sveriges säkerhet (10 kap. 18 b § OSL).
- En ny skyldighet för hälso- och sjukvårdspersonal att på begäran lämna uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka terroristbrott och brott mot Sveriges säkerhet (6 kap. 15 § 1 patientsäkerhetslagen [2010:659], PSL).
- Ökade möjligheter för hälso- och sjukvården att lämna uppgifter om misstankar om begången terroristbrottslighet (10 kap. 22 a § OSL).

¹ Enskilda verksamheter inom socialtjänst och LSS samt privata vårdgivare omfattas av tystnadsplikt. Tystnadsplikt innebär en skyldighet att inte obehörigen lämna ut vissa uppgifter. Enligt förarbetsuttalanden kan enskilda aktörer hämta ledning i OSL vid sin prövning av när uppgifter inte får lämnas ut, jfr prop. 2005/06:161 s. 63, 82 och 93 samt prop. 2007/08:126 s. 46, 133 och 248.

² Se prop. 2024/25:65 Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen, s. 1.

- Ökade möjligheter för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka våld i nära relationer (10 kap. 18 b § OSL).
- Ökade möjligheter för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter om vissa brott riktade mot barn (10 kap. 21 § OSL).
- Ökade möjligheter för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter om vissa andra begångna brott (10 kap. 23 § OSL).
- Ökade skyldigheter för socialtjänsten och hälso- och sjukvårdspersonal att lämna uppgifter om vistelse på olika hem och boenden samt sjukvårdsinrättningar (12 kap. 10 § socialtjänstlagen [2011:453], SoL och 6 kap. 15 § 1 PSL).

Innehåll

Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen1

Skyldighet för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna ut kontaktuppgifter	3
Uppgifter från socialtjänsten för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslighet hos barn och unga	6
Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att förebygga, förhindra eller upptäcka terrorist-brottslighet	9
Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten om misstankar om begången terroristbrottslighet	13
Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att förebygga, förhindra eller upptäcka våld i nära relationer	14
Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten om vissa brott riktade mot barn	15
Uppgifter från socialtjänsten om vistelse på olika hem och boenden	19

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska på begäran lämna ut kontaktuppgifter

Av 4 § lagen (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna framgår bl.a.:

En myndighet ska på begäran lämna en fysisk persons kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet, om uppgifterna behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Med kontaktuppgift avses

1. bostadsadress,
2. telefonnummer eller e-postadress,
3. arbetsplats,
4. ombud eller företrädare,
5. användarnamn eller ip-adress, och
6. en uppgift som är jämförbar med någon av uppgifterna i 1–5.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller även för yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet på socialtjänstens område, enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården och för verksamhet som omfattas av 7 §.

En uppgift ska inte lämnas om det finns en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt som är tillämplig på uppgiften och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Den nya bestämmelsen i 4 § innebär att det införs en skyldighet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att på begäran lämna ut en persons kontaktuppgifter till en brottsbekämpande myndighet. Skyldigheten att lämna ut uppgifter gäller inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården oavsett om verksamheten är enskild eller offentlig.³

Syftet med uppgiftsskyldigheten är att ge brottsbekämpande verksamheter ett effektivt verktyg för att kontakta, identifiera och lokalisera enskilda.⁴

Socialtjänsten eller hälso- och sjukvården kan som regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Den utlämnande verksamheten avgör därefter vilka specifika uppgifter som ska

³ Se prop. 2024/25:65 s. 202–203

⁴ Se prop. 2024/25:65 s. 80.

lämnas ut. Den brottsbekämpande myndighetens begäran måste vara tydlig och tillräckligt precis för att den utlämnande verksamheten ska kunna avgöra om förutsättningarna för ett utlämnande är uppfyllda i förhållande till respektive uppgift.⁵

Uppgiftsskyldigheten avser sådana kontaktuppgifter om personen som finns i den utlämnande aktörens ordinarie verksamhet. Den innebär inte någon skyldighet att begära in uppgifter från enskilda eller myndigheter, eller i övrigt göra några mer tidskrävande efterforskningar. Den utlämnande myndigheten ska i regel inte behöva vidta åtgärder som kräver mer än en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader.⁶

Vem kan begära ut en kontaktuppgift?

Det är de brottsbekämpande myndigheterna som kan begära ut kontaktuppgifter. Med brottsbekämpande myndigheter avses

- Ekobrottsmyndigheten,
- Kustbevakningen,
- Polismyndigheten,
- Skatteverket,
- Säkerhetspolisen,
- Tullverket och
- Åklagarmyndigheten.⁷

Vilka kontaktuppgifter kan lämnas ut?

En begäran om utlämnande av kontaktuppgifter kan avse en eller flera fysiska personer.⁸

Med kontaktuppgift avses uppgifter om

- bostadsadress,
- telefonnummer eller e-postadress,
- arbetsplats,
- ombud eller företrädare,
- användarnamn eller ip-adress, och
- annan jämförbar uppgift.⁹

⁵ Se prop. 2024/25:65 s. 202.

⁶ Se prop. 2024/25:65 s. 80 och s. 202.

⁷ Se 2 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

⁸ Se prop. 2024/25:65 s. 202.

⁹ Se 4 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna

När det gäller uppgifter om en enskilds *arbetsplats* så betyder det till exempel att namnet på en enskilds arbetsgivare, adress till arbetsplatsen och relevanta telefonnummer kan lämnas ut.¹⁰

Uppgiftsskyldigheten omfattar även uppgifter om *ombud eller företrädare*. Sådana uppgifter kan till exempel framgå av en fullmakt eller en ansökan om en viss förmån. Med företrädare avses till exempel en god man eller förvaltare.¹¹

Även uppgifter om *användarnamn eller ip-adress* ska anses utgöra en kontaktuppgift. Användarnamn tar bland annat sikte på användarnamn som används i sociala medier och andra liknande uppgifter som tillsammans med lösenord används för att logga in på ett konto eller för att använda en digital tjänst.¹²

Utöver de preciserade kontaktuppgifterna så ska även *uppgifter som är jämförbara* med någon av dessa kunna lämnas ut.¹³

En uppgift som är jämförbar med uppgift om bostadsadress är till exempel en uppgift som kan lämna upplysning om var den enskilde bor tillfälligt eller i övrigt vistas. Det kan också ta sikte på uppgifter om var en enskild uppehåller sig med viss varaktighet, vilket kan innefatta uppgift om till exempel ett fritidsboende. Det kan vidare vara fråga om en adress till ett HVB eller ett SiS-boende där en enskild är placerad, eller en uppgift om vid vilken anstalt eller vid vilket förvar en enskild är intagen. I andra situationer kan det röra sig om en adressuppgift till en släkting eller en flick- eller pojkvän som den enskilde med viss varaktighet uppehåller sig hos. Även en uppgift om en boxadress kan lämnas ut.¹⁴

En uppgift som är jämförbar med en uppgift om arbetsplats är till exempel motsvarande uppgifter som rör andra former av sysselsättning, till exempel en enskilds praktikplats eller studieplats.¹⁵

Uppgifter om till exempel ett inbokat besök hos en viss myndighet faller däremot utanför skyldigheten enligt bestämmelsen.¹⁶

Uppgifter ska inte lämnas ut om synnerliga skäl talar emot det

Om kontaktuppgifterna omfattas av en bestämmelse om sekretess eller tystnadsplikt ska den utlämnande verksamheten göra en intresseavvägning

¹⁰ Se prop. 2024/25:65 s. 202.

¹¹ Se prop. 2024/25:65 s. 79 och 203.

¹² Se prop. 2024/25 s. 203.

¹³ Se 4 § första stycket 6 lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

¹⁴ Se prop. 2024/25:65 s. 202.

¹⁵ Se prop. 2024/25:65 s. 203.

¹⁶ Se prop. 2024/25 s. 203.

innan de lämnas ut.¹⁷ Kontaktuppgifter i hälso- och sjukvården, inklusive den medicinska delen av elevhälsan, och socialtjänsten omfattas i regel av bestämmelser om sekretess eller tystnadsplikt och då ska en intresseavvägning alltså göras.

Utgångspunkten är att kontaktuppgifterna ska lämnas ut. Om intresseavvägningen resulterar i att synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen eller tystnadsplikten ska skydda har företräde framför intresset av att uppgifterna lämnas ut, ska uppgifterna dock inte lämnas ut. Så kan till exempel vara fallet om personal bedömer att en person med ett stort behov av vård eller stöd inte skulle ta emot hjälp om uppgiften lämnas till en brottsbekämpande myndighet. En uppgift om att en enskild befinner sig på ett skyddat boende kan vara skyddsvärd framför allt gentemot den eller de som utgör grund för en sådan placering.¹⁸

Uppgifter från socialtjänsten för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslighet hos barn och unga

10 kap. 18 a § OSL

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjugooett år lämnas till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket, om

1. det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet, och
2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

10 kap. 18 a § OSL innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som innebär att socialtjänsten under vissa förutsättningar får lämna uppgifter om barn och unga under 21 år till vissa brottsbekämpande myndigheter.

Uppgifter får lämnas både på eget initiativ och på begäran av någon av myndigheterna. Om någon av de brottsbekämpande myndigheterna begär ut uppgifter så bör de informera socialtjänsten om vilka omständigheter som

¹⁷ Se 4 § tredje stycket lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

¹⁸ Se prop. 2024/25:65 s. 80–81 och 203.

talat för att det finns en risk för att barnet eller den unge kommer att begå brott.¹⁹

Bestämmelsen ändras från och med den 1 april 2025 på flera sätt. Det införs bland annat en möjlighet att kunna lämna uppgifter till Tullverket. Detta för att Tullverket ska kunna få del av fler uppgifter som rör barn och unga som är inblandade i smugglingsbrottslighet. Förändringen innebär att uppgifter numera alltså kan lämnas till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.²⁰

Det tydliggörs även att uppgifter kan lämnas för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Syftet är att ett utlämnande ska kunna ske till alla delar av underrättelseverksamheten vid dessa myndigheter.²¹ Fler förändringar beskrivs i följande avsnitt.

Uppgifter som kan vara aktuella att lämna ut

Polisen kan exempelvis behöva uppgifter för att komma i kontakt med ett visst barn eller ung person, eller för att kunna närvara i olika sammanhang som bedöms som olämpliga för barnet eller den unge. Det kan vara uppgifter om adresser, arbetsplatser, skolor, var barnet eller den unge brukar befinna sig, vilka personer som tillhör familjen eller vilka barnet eller den unge umgås med.²²

Krav på konkreta omständigheter

Kravet på att det ska finnas särskilda omständigheter för ett utlämnande ändras till konkreta omständigheter. Av tidigare förarbeten framgår att kravet på särskilda omständigheter innebär att det måste finnas konkreta omständigheter som motiverar bedömningen att det föreligger en risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet. Någon ändring i sak är alltså inte avsedd.²³

Det innebär att uppgifter kan lämnas ut om det på grund av konkreta omständigheter finns en risk för att barnet eller den unge kommer att utöva brottslig verksamhet. En sådan bedömning ska göras i varje enskilt fall. Av särskild betydelse för bedömningen är om barnet eller den unge tidigare har begått brott, om han eller hon umgås med kriminellt belastade personer eller vistas i sådan miljö att det finns risk att han eller hon hemfaller åt kriminalitet. När det gäller tidigare brottslighet är det ibland uppenbart att det finns en risk för återfall. I andra fall kan denna bedömning vara svårare

¹⁹ Se prop. 2011/12:171 s. 28 och 46 samt jfr prop. 2024/25:65 s. 220.

²⁰ Se prop. 2024/25:65 s. 138 och s. 220.

²¹ Detta tydliggörs i rubriken till 10 kap. 18 a–c §§ OSL. Se prop. 2024/25:65 s. 137 och s. 220.

²² Se prop. 2011/12:171 s. 27–28 och 46–47.

²³ Se prop. 2024/25:65 s. 220.

och därför kräva flera övriga omständigheter som underbygger bedömningen.²⁴

Uppgifter som angår misstanke om att barnet eller den unge har begått ett visst konkret brott lämnas däremot ut om förutsättningarna för det finns med stöd av någon annan paragraf i OSL, till exempel enligt 10 kap. 23 § OSL.²⁵

Det ska inte vara olämpligt att lämna ut uppgifter

När det gäller detta krav görs inga förändringar. För att socialtjänsten ska kunna lämna ut uppgifter ska det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för barnet eller den unge, eller av andra särskilda skäl, inte vara olämpligt att uppgiften lämnas ut. Exempelvis kan socialtjänsten bedöma att det finns särskilda skäl för att inte lämna ut uppgifter om de bedömer att deras arbete, utifrån planerade och pågående insatser, kommer att försvåras om uppgifterna lämnas ut. Andra särskilda skäl kan vara att det bedöms som olämpligt att vidarebefordra en uppgift till polisen som barnet eller den unge har lämnat i förtroende eller om det är olämpligt med hänsyn till någon annan persons intressen.²⁶

När det är fråga om lämnande av uppgifter inom ramen för en mellan myndigheterna etablerad samverkan bör utgångspunkten vara att uppgiften kan lämnas.²⁷

Krävs inte längre ett antagande om uppgiften kan bidra till att förhindra brott

Bestämmelsen ändras på så sätt att kravet på en bedömning av om uppgiften kan antas bidra till att förhindra brott tas bort. Det innebär att personal inom socialtjänsten inte längre ska bedöma om en uppgift kan antas bidra till att förhindra att barnet eller den unge utövar brottslig verksamhet. Syftet är att förenkla för socialtjänsten som kan ha svårt att bedöma den förväntade effekten av uppgiftsutlämnandet.²⁸

Läs mer hos Socialstyrelsen

Läs mer om möjligheterna att lämna ut uppgifter enligt 10 kap. 18 a § OSL på kunskapsguiden.se under temat Barn och unga som begår brott.

²⁴ Se prop. 2011/12:171 s. 46 och prop. 2024/25:65 s. 138 och 220.

²⁵ Se prop. 2011/12:171 s. 18 och 26.

²⁶ Se prop. 2011/12:171 s. 47.

²⁷ Se prop. 2011/12:171 s. 26.

²⁸ Se prop. 2024/25:65 s. 137 och 220.

Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att förebygga, förhindra eller upptäcka terroristbrottslighet

10 kap. 18 b § OSL

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket samt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild lämnas till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den enskilde kommer att begå

1. brott enligt 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666),
2. försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag, eller
3. brott enligt 18 eller 19 kap. brottsbalken eller annat brott mot Sveriges säkerhet.

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

10 kap. 18 b § OSL innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som innebär att uppgifter som rör enskilda under vissa förutsättningar får lämnas ut till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.

Uppgifter får lämnas både på eget initiativ och på begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.²⁹ Om Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen begär ut uppgifter behöver de lämna tillräckligt med information för att myndigheterna ska kunna göra en bedömning av om förutsättningarna för ett uppgiftsutlämnande är uppfyllda.³⁰ Om myndigheterna känner sig tveksamma till om ett utlämnande bör ske kan de rådgöra med Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen i avidentifierad form innan de tar ställning till om förutsättningarna för att lämna ut uppgifter är uppfyllda.³¹

Uppgifter som angår misstanke om att den enskilde har begått ett visst konkret brott får endast lämnas ut om förutsättningarna för det finns med

²⁹Se prop. 2019/20:123 s. 49–50

³⁰Jfr prop. 2019/20:123 s. 51.

³¹Se prop. 2019/20:123 s. 30.

stöd av någon annan paragraf i OSL, till exempel enligt 10 kap. 22 a § eller 23 § OSL.³²

Bestämmelsen ändras från och med den 1 april 2025 på flera sätt. Det tydliggörs bland annat att uppgifter kan lämnas ut i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka terroristbrott och brott mot Sveriges säkerhet. Syftet är att ett utlämnande ska kunna ske till alla delar av underrättelseverksamheten vid dessa myndigheter.³³ Fler förändringar beskrivs i följande avsnitt.

Både socialtjänst och hälso- och sjukvård får lämna uppgifter

Bestämmelsen ändras på så sätt att även uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket får lämnas ut. Det innebär att både socialtjänsten och hälso- och sjukvården får lämna ut uppgifter till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.³⁴

Syftet med att även uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess ska kunna lämnas ut är att även sådana uppgifter kan vara avgörande för arbetet med att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Det kan till exempel handla om patienter som lämnar uppgifter som sammantaget tyder på att de har gjort en resa i terrorismsyfte eller att de har haft samröre med en terroristorganisation.³⁵

Uppgifter som kan vara aktuella att lämna ut

Exempel på uppgifter som kan vara aktuella att lämna ut är sådana som hjälper Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att komma i kontakt med den enskilde eller kunna närvara vid tillfällen och på platser där den enskilde vistas för att genom närvaron kunna förebygga att brott begås. Det kan till exempel vara fråga om uppgifter om adresser, arbetsplatser och skolor eller uppgifter om vilka som tillhör den enskildes familj eller bekantskapskrets.³⁶

Krav på konkreta omständigheter

Kravet på att det ska finnas särskilda omständigheter för ett utlämnande ändras till konkreta omständigheter. Av tidigare förarbeten framgår att kravet på särskilda omständigheter innebär att det måste finnas konkreta omständigheter som motiverar bedömningen att det föreligger en risk för att

³² Se prop. 2019/20:123 s. 51.

³³ Detta tydliggörs i rubriken till 10 kap. 18 a–c §§ OSL. Se prop. 2024/25:65 s. 137 och s. 220.

³⁴ Se prop. 2024/25:65 s. 221.

³⁵ Se prop. 2024/25:65 s. 142.

³⁶ Se prop. 2019/20:123 s. 50.

den enskilde kommer att begå vissa brott. Någon ändring i sak är alltså inte avsedd.³⁷

Det innebär att uppgifter kan lämnas ut om det på grund av konkreta omständigheter finns en risk för att den enskilde kommer att begå viss typ av brottslighet.

Möjligheten att lämna ut uppgifter gäller viss terroristbrottslighet. Brotten som avses är bland annat terroristbrott och försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott samt deltagande i eller samröre med en terroristorganisation och rekrytering till terrorism. Det gäller även högmålsbrott och vissa andra brott mot Sveriges säkerhet.³⁸

En bedömning ska göras i varje enskilt fall. Det kan till exempel handla om att den enskilde har manifesterat en vilja att företa en resa i terrorismsyfte eller att utföra något annat av de aktuella brotten. Av särskild betydelse för bedömningen är om den enskilde tidigare har begått terroristbrottslighet, om han eller hon umgås med kriminellt belastade personer med koppling till terrorism eller vistas i sådan miljö att det finns risk att han eller hon utvecklar en kriminell livsstil med koppling till terrorism. När det gäller tidigare brottslighet är det ibland uppenbart att det finns en risk för återfall. I andra fall kan denna bedömning vara svårare och därför kräva flera övriga omständigheter som underbygger bedömningen.³⁹ Det kan ibland vara svårt att bedöma allvaret bakom till exempel uttryck för våldsförhålligande attityder. I de fall myndigheterna bedömer att yttrandet eller agerandet inte är allvarligt menat ska de avstå från att lämna ut uppgifterna.⁴⁰

Krävs inte längre ett antagande om uppgiften kan bidra till att förhindra brott

Bestämmelsen ändras på så sätt att kravet på en bedömning av om uppgiften kan antas bidra till att förhindra brott tas bort. Personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska därmed inte vid utlämnande bedöma om en uppgift kan antas bidra till att förhindra att den enskilde utövar brottslig verksamhet.⁴¹

Krävs inte längre en bedömning av om det är olämpligt att uppgifterna lämnas ut

Socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska inte längre ta hänsyn till om det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl är olämpligt att uppgiften lämnas ut. Detta då

³⁷ Se prop. 2024/25:65 s. 220–221.

³⁸ Se 10 kap. 18 b § OSL, 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666) och 18–19 kap. brottsbalken.

³⁹ Se prop. 2019/20:123 s. 50.

⁴⁰ Se prop. 2019/20:123 s. 30.

⁴¹ Se prop. 2024/25:65 s. 221.

bestämmelserna i 10 kap. 18 b § OSL tar sikte på uppgifter som rör brottslighet av mycket allvarligt slag. De brottsbekämpande myndigheternas intresse av att ta del av dessa uppgifter väger därför tyngre än motstående intressen.⁴²

Hälso- och sjukvårdspersonal ska på begäran lämna uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka terroristbrottslighet

Av 6 kap. 15 § PSL framgår bl.a.:

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter som begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall och behövs i myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott enligt 18 eller 19 kap. brottsbalken eller annat brott mot Sveriges säkerhet.

Från och med den 1 april 2025 införs en ny uppgiftsskyldighet, som innebär att hälso- och sjukvårdspersonal ska lämna ut uppgifter som begärs av Säkerhetspolisen i ett enskilt fall. Det gäller sådana uppgifter som Säkerhetspolisen behöver i sin verksamhet för att förebygga förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar terroristbrottslighet eller brott mot Sveriges säkerhet.⁴³ Skyldigheten gäller hälso- och sjukvårdspersonal i både offentlig och privat hälso- och sjukvård.⁴⁴

Varje begäran om uppgift måste vara hänförlig till exempelvis ett pågående underrättelseärende. Syftet med en begäran får därmed inte vara att få del av uppgifter som visar på nya brottsupplägg och fenomen.⁴⁵

Hälso- och sjukvårdspersonal kan som regel utgå från att uppgifter som begärs ut behövs för de angivna ändamålen, men det är hälso- och sjukvårdspersonalen som avgör vilka specifika uppgifter som ska lämnas ut.⁴⁶

⁴² Se prop. 2024/25:65 s. 144 och 221.

⁴³ Se prop. 2024/25:65 s. 225.

⁴⁴ Se 1 kap. 3–4 §§ PSL.

⁴⁵ Se prop. 2024/25:65 s. 225.

⁴⁶ Se prop. 2024/25:65 s. 225–226.

Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten om misstankar om begången terroristbrottslighet

10 kap. 22 a § OSL

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket samt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift lämnas till Polismyndigheten eller Sakerhetspolisen, om uppgiften angår misstanke om

1. ett begånget brott enligt någon av 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666), eller
2. ett begånget försök eller en begången förberedelse eller stämpling till terroristbrott enligt 4 § samma lag.

10 kap. 22 a § OSL innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör att uppgifter om begången terroristbrottslighet under vissa förutsättningar kan lämnas ut till Polismyndigheten eller Sakerhetspolisen.⁴⁷

Från och med den 1 april 2025 bryter bestämmelsen även hälso- och sjukvårdssekretess enligt 25 kap. 1 § och 2 § andra stycket. Detta då det kan finnas uppgifter inom hälso- och sjukvården som kan vara viktiga för att utreda begången terroristbrottslighet. Det betyder att både socialtjänsten och hälso- och sjukvården numera får lämna ut uppgifter till Polismyndigheten eller Sakerhetspolisen.⁴⁸

För att uppgifter ska få lämnas ut krävs att uppgifterna gäller misstankar om viss terroristbrottslighet. Brotten som avses är bland annat terroristbrott och försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott samt deltagande i eller samröre med en terroristorganisation och rekrytering till terrorism.⁴⁹

Uppgifter får lämnas både på eget initiativ och på begäran av Polismyndigheten eller Sakerhetspolisen. Om Polismyndigheten eller Sakerhetspolisen begär ut uppgifter måste de lämna tillräckligt med information för att socialtjänsten eller hälso- och sjukvården ska kunna göra en bedömning av om förutsättningarna för ett uppgiftsutlämnande är uppfyllda.⁵⁰

⁴⁷ Se prop. 2024/25:65 s. 222.

⁴⁸ Se prop. 2024/25:65 s. 141–142 och s. 221.

⁴⁹ Se 10 kap. 22 a § OSL och 4–10 §§ terroristbrottslagen (2022:666).

⁵⁰ Se prop. 2019/20:123 s. 51–52.

Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att förebygga, förhindra eller upptäcka våld i nära relationer

10 kap. 18 c § OSL

Sekretessen enligt 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild eller en närstående till den enskilde lämnas till Polismyndigheten, om

1. det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den enskilde mot den närstående kommer att begå ett sådant brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer, och
2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den enskilde eller för den närstående, eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

10 kap. 18 c § OSL innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att under vissa förutsättningar lämna uppgifter till Polismyndigheten.

Bestämmelsen ändras från och med den 1 april 2025 på flera sätt. Det tydliggörs bland annat att uppgifter kan lämnas ut i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka vissa brott i nära relationer. Syftet är att ett utlämnande ska kunna ske till alla delar av underrättelseverksamheten vid Polismyndigheten.⁵¹

Kravet på att det ska finnas särskilda omständigheter för ett utlämnande ändras till konkreta omständigheter. Av tidigare förarbeten framgår att kravet på särskilda omständigheter innebär att det måste finnas konkreta omständigheter som motiverar bedömningen att det föreligger en risk för att den enskilde kommer att begå vissa brott. Någon ändring i sak är alltså inte avsedd.⁵²

Bestämmelsen ändras även på så sätt att kravet på en bedömning av om uppgiften kan antas bidra till att förhindra brott tas bort. Personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska därmed inte längre vid

⁵¹ Detta tydliggörs i rubriken till 10 kap. 18 a–c §§ OSL. Se prop. 2024/25:65 s. 137 och s. 220.

⁵² Se prop. 2024/25:65 s. 220–221.

utlämnande bedöma om en uppgift kan antas bidra till att förhindra att den enskilde utövar brottslig verksamhet.⁵³

Bestämmelsen ändras dessutom på så sätt att det tydliggörs att det gäller brott i 3, 4 eller 6 kap. för vilket ”det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer”. Tidigare har bestämmelsen angett att det gäller brott i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken ”för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år”. Syftet är att underlätta tillämpningen.⁵⁴

Läs mer hos Socialstyrelsen

Läs mer om hur 10 kap. 18 c § OSL ska tillämpas i Meddelandeblad Nr 5/2021 Nya bestämmelser om förebyggande av våld i nära relationer och om barnfridsbrott

Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten om vissa brott riktade mot barn

10 kap. 21 § OSL

Sekretessen enligt 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket och 3–5 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket, 3, 4 och 6 §§ samt 33 kap. 2 och 4 a §§ hindrar inte att en uppgift lämnas till en åklagarmyndighet eller Polismyndigheten, om uppgiften angår misstanke om brott

1. som riktats mot någon som inte har fyllt arton år, och
2. som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken eller lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor, eller försök, förberedelse eller stämpling till ett sådant brott, om en sådan gärning är belagd med straff.

10 kap. 21 § OSL innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att under vissa förutsättningar lämna uppgifter som angår misstanke om vissa begångna våldsbrott som riktats mot någon som inte har fyllt 18 år till en åklagarmyndighet eller till Polismyndigheten.

De brott som avses är brott i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken – det vill säga brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid och sexualbrott – eller i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor. Det gäller

⁵³ Se prop. 2024/25:65 s. 222.

⁵⁴ Se prop. 2024/25:65 s. 139.

således bland annat mord, misshandel, människorov, människohandel, barnfridsbrott, våldtäkt och könsstympning. Det gäller även när misstanken angår försök, förberedelse eller stämpling till vissa av dessa brott, till exempel försök till mord, människohandel och våldtäkt.

Bestämmelsen ändras från och med den 1 april 2025 på så sätt att det förtydligas att uppgifter om ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling till aktuella brott också kan lämnas ut.⁵⁵

Eftersom barnnäktenskapsbrott kan läggas till grund för en ansökan om utreseförbud enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52) är det av vikt att socialtjänsten, när den får kännedom om ett försök eller förberedelse till ett sådant brott, kan lämna uppgifter om det till Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten.⁵⁶

Läs mer hos Socialstyrelsen

Läs mer om när socialtjänsten bör polisanmäla vissa brott mot barn i Utreda barn och unga – Handbok för socialtjänsten (2023)

Uppgifter från hälso- och sjukvården och socialtjänsten om vissa andra begångna brott

10 kap. 23 § OSL

Om inte annat följer av 19–22 §§ får en uppgift av betydelse för utredningen av ett begånget brott som är sekretessbelagd enligt 24 kap. 2 a eller 8 §, 25 kap. 1 §, 2 § andra stycket eller 3–8 §§, 26 kap. 1 §, 1 a § andra stycket eller 2–6 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 eller 12 §, 33 kap. 2 eller 4 a §, 36 kap. 3 § eller 40 kap. 2 eller 5 § lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om utredningen angår

1. brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i sex månader eller mer, eller
2. försök, förberedelse eller stämpling till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för brottet är fängelse i ett år eller mer.

⁵⁵ Se prop. 2024/25 s. 222.

⁵⁶ Se prop. 2024/25:65 s. 149.

10 kap. 23 § OSL innehåller en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter om begångna brott under vissa förutsättningar.

Uppgifterna får lämnas till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet, så som till exempel Skatteverket eller Tullverket.⁵⁷

När det gäller uppgifter om brottsoffer bör personal inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården i första hand arbeta för att motivera brottsoffer att anmäla eventuella brott och stödja personen att fullfölja en sådan anmälan. I den mån en våldsutsatt person inte vill att en kontakt ska tas med till exempel Polismyndigheten bör socialtjänsten och hälso- och sjukvården som utgångspunkt respektera detta och inte ta en sådan kontakt mot den enskildes vilja. En våldsutsatt person bör så långt som möjligt själv få avgöra när Polismyndigheten ska kontaktas.⁵⁸ Socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan dock ha en skyldighet att lämna en uppgift om den har begärts ut av en annan myndighet.⁵⁹

Bestämmelsen ändras från och med den 1 april 2025 på flera sätt. Dessa förändringar beskrivs i följande avsnitt.

Det krävs inte att en identifierad person är misstänkt för brottet

Bestämmelsen ändras på så sätt att uttrycket ”som angår misstanke om” ersätts med ”av betydelse för utredningen av”. Ändringen tydliggör att även uppgifter om till exempel personer som inte är misstänkta för det begångna brottet kan lämnas ut, så länge uppgifterna har betydelse för utredningen av ett begånget brott. Den innebär också att uppgifter om flera personer kan lämnas ut om det behövs för att identifiera en gärningsperson.⁶⁰

Vid genomförda brott krävs det att uppgiften avser brott med ett lägsta straff om sex månader

Bestämmelsen ändras på så sätt att uppgifter numera kan lämnas vid mindre allvarliga fullbordade brott än hittills. Tidigare har det krävts misstankar om brott med minst ett års fängelse i straffskalan.⁶¹

Det är numera tillräckligt att uppgiften rör en misstanke om ett brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan är sex månader eller mer.⁶² Exempel på brott är mord, dråp, grov misshandel, våldtäkt, sexuellt

⁵⁷ Se prop. 2024/25:65 s. 149.

⁵⁸ Se prop. 2020/21:163 s. 34–35 och 2024/25:65 s. 153.

⁵⁹ Se 6 kap. 5 § OSL och prop. 2024/25:65 s. 153.

⁶⁰ Se prop. 2024/25:65 s. 223.

⁶¹ Se prop. 2024/25:65 s. 149 och 223.

⁶² Se prop. 2024/25:65 s. 223.

övergrepp, inbrottsstöld, rån, grov stöld, grov skadegörelse och grovt narkotikabrott.⁶³

Vid försök, förberedelse eller stämpling till brott krävs det att uppgiften avser brott med ett lägsta straff om ett år

Bestämmelsen ändras på så sätt att uppgifter numera kan lämnas vid mindre allvarliga försöksbrott än hittills. Tidigare har det krävts misstankar om brott med minst två års fängelse i straffskalan.⁶⁴

Det är nu tillräckligt att uppgiften rör en misstanke om försök till brott för vilket det lägsta straffet enligt straffskalan för det fullbordade brottet är fängelse i ett år eller mer. Även en uppgift som rör en straffbar förberedelse eller stämpling till brott kan numera lämnas ut.⁶⁵

I och med att regelverket ändras på så sätt att trösklarna sänks för när det är möjligt att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna, så behövs inte längre den särskilda regleringen som hittills funnits om möjligheten att lämna uppgifter vid misstanke om försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168).⁶⁶

När det gäller uppgifter om brottsoffer bör personal inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården i första hand arbeta för att motivera brottsoffer att anmäla eventuella brott och stödja personen att fullfölja en sådan anmälan. I den mån en våldsutsatt person inte vill att en kontakt ska tas med till exempel Polismyndigheten bör socialtjänsten och hälso- och sjukvården som utgångspunkt respektera detta och inte ta en sådan kontakt mot den enskildes vilja. En våldsutsatt person bör så långt som möjligt själv få avgöra när Polismyndigheten ska kontaktas.⁶⁷ Socialtjänsten och hälso- och sjukvården kan dock ha en skyldighet att lämna en uppgift om den har begärts ut av en annan myndighet.⁶⁸

⁶³ Se 3 kap. 1–2 och 6 §§, 6 kap. 1–2 §§, 8 kap. 8 kap. 4–5 §§, 12 kap. 3 § brottsbalken och 3 § narkotikastrafflagen (1968:64).

⁶⁴ Se prop. 2024/25:65 s. 149 och 223.

⁶⁵ Se 10 kap. 23 § OSL

⁶⁶ Se prop. 2024/25:65 s. 151.

⁶⁷ Se prop. 2020/21:163 s. 34–35 och 2024/25:65 s. 153.

⁶⁸ Se 6 kap. 5 § OSL och prop. 2024/25:65 s. 153.

Socialtjänsten ska på begäran lämna uppgifter om vistelse på olika hem och boenden

Av 12 kap. 10 § SoL framgår bl.a.:

Från socialtjänsten ska utan hinder av sekretess lämnas uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna i ett enskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket eller Tullverket.⁶⁹

I 12 kap. 10 § SoL finns en uppgiftsskyldighet som innebär att vissa brottsbekämpande myndigheter kan begära ut uppgifter från socialtjänsten om huruvida någon vistas i ett hem för vård och boende (HVB), skyddat boende, stödboende eller familjehem.

Bestämmelserna ändras från och med den 1 april 2025 på så sätt att även Tullverket får begära ut uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem. Korrekta uppgifter om var en person är placerad behövs framför allt inom ramen för en förundersökning hos Tullverket när det är fråga om förhör med en misstänkt person eller med vittnen. Även uttrycket ”enskilt fall” ändras till ”särskilt fall”. Det innebär dock ingen ändring i sak.⁷⁰

Det innebär att en uppgift om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, skyddat boende, stödboende eller familjehem, ska lämnas ut om uppgifterna i ett enskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket eller Tullverket.⁷¹ Det gäller till exempel när uppgiften begärs med anledning av en inledd förundersökning och vid delgivning.⁷²

⁶⁹ Enligt prop. 2024/25:89 En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter förslås bestämmelsen regleras i 15 kap. 7 § i den nya socialtjänstlagen.

⁷⁰ Se prop. 2024/25:65 s. 154 och 214.

⁷¹ Se 10 kap. 10 § SoL.

⁷² Se prop. 1981/82:186 s. 19 och 28.

Hälso- och sjukvårdspersonal ska på begäran lämna uppgifter om vistelse på sjukvårdsinrättning

Av 6 kap. 15 § PSL framgår bl.a.:

Utöver vad som annars följer av lag eller förordning är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att lämna ut sådana uppgifter som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett enskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket eller Tullverket.

Enligt 6 kap. 15 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska hälso- och sjukvårdspersonalen lämna en uppgift om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna begärs i ett särskilt fall av vissa brottsbekämpande myndigheter.

Bestämmelserna ändras från om med den 1 april 2025 på så sätt att även Tullverket får begära ut uppgifter om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning. Även uttrycket ”enskilt fall” ändras till ”särskilt fall”. Det innebär dock ingen ändring i sak.⁷³

Det innebär att en uppgift om huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning ska lämnas ut om den begärs i ett särskilt fall av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket eller Tullverket.⁷⁴ Det gäller till exempel när uppgiften begärs med anledning av en inledd förundersökning och vid delgivning.⁷⁵

⁷³ Se prop. 2024/25:65 s. 225.

⁷⁴ Se 6 kap. 15 § PSL.

⁷⁵ Se prop. 1981/82:186 s. 19 och 28.